

Dosarul nr. 3ra-661/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. V. Nicula)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. B. Bîrca, E. Clim, O. Cojocaru)

DECIZIE

26 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând recursului depus de către administratorul Întreprinderii individuale „Vecerdeea Elena”, Elena Vecerdeea,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Serviciul Fiscal de Stat împotriva Agenției Servicii Publice, intervenient accesoriu ÎI „Vecerdeea Elena” cu privire la contestarea actului administrativ și redeschiderea procedurii de lichidare,

împotriva deciziei din 31 ianuarie 2019, prin care a fost admis apelul declarat de către Serviciul Fiscal de Stat, a fost casată hotărârea din 22 august 2018 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o nouă hotărâre cu privire la admiterea parțială a acțiunii,

constată:

La data de 02 martie 2018 Serviciul Fiscal de Stat a depus cerere de chemare în judecată împotriva Agenției Servicii Publice, intervenient accesoriu ÎI „Vecerdeea Elena” cu privire la contestarea actului administrativ și redeschiderea procedurii de lichidare.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, prin decizia de radiere a întreprinderii individuale din Registrul de stat al întreprinzătorilor individuali din 01 februarie 2018 a fost admisă cererea întreprinderii individuale și a fost radiată ÎI „Vecerdeea Elena” din Registrul de stat al întreprinzătorilor individuali.

A menționat că, în urma efectuării controlului fiscal la contribuabilul respectiv, în baza deciziei privind inițierea controlului nr. 10229/15 din 15 ianuarie 2018, s-a stabilit că, urmează a fi calculate suplimentar obligații fiscale în sumă de 327096 de lei, inclusiv impozite și taxe în sumă de 102096 de lei, penalități în sumă de 25000 de lei și sancțiuni în sumă de 200000 de lei.

A susținut că, controlul fiscal a fost stabilit pentru perioada 15 ianuarie 2018-06 februarie 2018. Respectiv, decizia privind radierea întreprinderii individuale din Registrul de stat al întreprinzătorilor individuali a fost emisă la 01 februarie 2018, adică în interiorul termenului în care se efectua controlul fiscal. În acest sens, este evident că, la data emiterii deciziei de radiere a ÎI „Vecerdeea Elena” se efectua controlul fiscal și nicidecum nu era cunoscut faptul că, aceasta are datorii față de bugetul public național.

A afirmat că, certificatul nr. AAP 1814474 din 31 ianuarie 2018 privind lipsa datoriilor față de buget, extras din dosarul electronic al contribuabililor la data de 31 ianuarie 2018, când nu era finisat controlul fiscal, nici nu putea să reflecte careva obligații față de buget.

A relevat că, contribuabilul cunoștea despre controlul fiscal și în scopul eschivării de la plată a obligațiilor fiscale, folosindu-se cu rea-credință de dreptul său, a solicitat radierea întreprinderii la data de 31 ianuarie 2018, înainte de a se finisa controlul fiscal și pînă la emiterea unei decizii pe marginea controlului respectiv.

A invocat că, conform art. 24 alin. (1¹) din Legea nr. 220-XVI din 19 octombrie 2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, radierea persoanei juridice din Registrul de stat se efectuează dacă persoana juridică a publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova avizul de reorganizare sau de lichidare, prevăzut la art. 72 sau la art. 91 din Codul civil, și nu are datorii la bugetul public național conform datelor prezentate de către Serviciul Fiscal de Stat organului înregistrării de stat în sistemul informațional automatizat „Contul curent al contribuabilului”, prin intermediul platformei de interoperabilitate instituite de Guvern, fără implicarea solicitantului înregistrării.

A considerat că, emiterea deciziei de radiere a ÎI „Vecerdeea Elena” a fost prematură, odată ce a fost emisă înainte de definitivarea controlului fiscal, care atestă obligațiile contribuabilului față de buget.

A declarat că, prin radierea ÎI „Vecerdeea Elena” din Registrul de stat al întreprinderii individuale au fost lezate drepturile și interesele statului, or, obligația fiscală în sumă de 327096 de lei urmează a fi achitată de către contribuabilul respectiv.

A notat că, odată ce există decizie de radiere din Registrul de stat al întreprinzătorilor, Serviciul Fiscal de Stat se află în imposibilitate să definitiveze procedura controlului, iar o eventuală anulare a deciziei de radiere ar oferi posibilitatea ca obligațiile fiscale în sumă de 327096 de lei, stabilite în cadrul controlului fiscal, să fie puse în sarcina contribuabilului ÎI „Vecerdeea Elena”.

A solicitat anularea deciziei pârâtei privind radierea întreprinderii individuale din Registrul de stat al întreprinzătorilor individuali din 01 februarie 2018, redeschiderea procedurii de lichidare și restabilirea datelor din Registrul de stat conform situației de pînă la radierea persoanei juridice.

Prin hotărârea din 22 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea depusă de către Serviciul Fiscal de Stat a fost respinsă.

Prin decizia din 31 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de către Serviciul Fiscal de Stat, a fost casată hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost admisă parțial și a fost anulată decizia privind radierea ÎI „Vecerdea Elena” din Registrul de stat al întreprinzătorilor individuali din 01 februarie 2018, emisă de Agenția Servicii Publice. În rest acțiunea a fost respinsă.

La data de 29 martie 2019 administratorul ÎI „Vecerdea Elena”, Elena Vecerdea a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestora, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material.

A menționat că, certificatul privind lipsa, existența datoriilor față de bugetul public național nu este viciat, fiind eliberat însuși de Serviciul Fiscal de Stat, care nu l-a anulat. Or, acesta a fost întocmit în conformitate cu Instrucțiunea privind evidența obligațiilor față de buget, aprobate prin ordinul Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr. 400 din 14 martie 2014.

A afirmat că, în prezenta cauză a fost atras un subiect de drept inexistent pe tot parcursul derulării procesului.

A susținut că, așa subiect de drept ca ÎI „Vecerdea Elena” nu există, or, însuși obiectul acțiunii este anularea deciziei de radiere a întreprinderii enunțate.

Prin referința depusă la data de 22 mai 2019 Serviciul Fiscal de Stat a solicitat respingerea recursului și menținerea deciziei instanței de apel.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 247 din Codul administrativ, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

Studiind materialele dosarului, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a casa integral decizia instanței de apel și de a menține hotărârea primei instanțe din următoarele considerente.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la data de 31 ianuarie 2018 întreprinzătorul ÎI „Vecerdea Elena”, Elena Vecerdea a depus la Agenția Servicii Publice o cerere, prin care a solicitat radierea întreprinderii din Registrul de stat al întreprinzătorilor individuali.

Prin decizia Agenției Servicii Publice din 01 februarie 2018 a fost admisă cererea privind radierea întreprinderii individuale și a fost radiată ÎI „Vecerdea Elena” din Registrul de stat al întreprinzătorilor individuali.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Serviciul Fiscal de Stat a solicitat anularea deciziei Agenției Servicii Publice din 01 februarie 2018 privind radierea întreprinderii individuale din Registrul de stat al întreprinzătorilor individuali și redeschiderea procedurii de lichidare.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Serviciul Fiscal de Stat, a ajuns la concluzia temeinicii acestuia, casând hotărârea primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre, prin care a admis parțial acțiunea și a anulat decizia Agenției Servicii Publice din 01 februarie 2018 privind radierea întreprinderii individuale din Registrul de stat al întreprinzătorilor individuali, în rest acțiunea fiind respinsă.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a menționat că, atât cererea privind radierea întreprinderii individuale, precum și certificatul privind lipsa/existența datoriilor față de bugetul public național au fost depuse în interiorul perioadei când se efectua controlul fiscal, fapt despre care Elena Vecerdea a cunoscut cu certitudine. În astfel de circumstanțe, este evidentă reaua-credință a întreprinzătorului individual, deoarece acțiunile sale sunt îndreptate direct întru evitarea suportării unor sancțiuni financiare, aducând atingere drepturilor și intereselor statului. Or, prin comportamentul manifestat s-au creat impedimente în vederea stabilirii și demonstrării existenței datoriilor față de bugetul de stat.

Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că, soluția dată de către instanța de apel este greșită.

Astfel, conform art. 31 alin. (1) lit. a), (3) și (4) din Legea nr. 220-XVI din 19 octombrie 2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, activitatea întreprinzătorului individual încetează la cererea întreprinzătorului individual în cazul lipsei datoriilor față de bugetul public național conform datelor prezentate de către Serviciul Fiscal de Stat organului

înregistrării de stat în sistemul informațional automatizat „Contul curent al contribuabilului”, prin intermediul platformei de interoperabilitate instituite de Guvern, fără implicarea solicitantului.

Radierea din Registrul de stat a întreprinzătorului individual din proprie inițiativă se efectuează pe baza cererii de radiere, întocmite conform modelului aprobat de organul înregistrării de stat.

Registratorul în domeniul înregistrării de stat, în termen de 3 zile lucrătoare de la data depunerii documentelor menționate la alin.(1), adoptă decizia de radiere.

După cum s-a menționat, la data de 31 ianuarie 2018 întreprinzătorul ÎI „Vecerdea Elena”, Elena Vecerdea a depus la Agenția Servicii Publice o cerere, prin care a solicitat radierea întreprinderii din Registrul de stat al întreprinzătorilor individuali.

Din materialele dosarului rezultă că, la cererea enunțată a fost anexat certificatul privind lipsa sau existența datoriilor față de bugetul public național nr.AAP 1814474 din 31 ianuarie 2018, extras din Dosarul electronic al contribuabililor la data de 31 ianuarie 2018, prin care se atestă lipsa datoriilor față de bugetul public național conform datelor prezentate de către Serviciul Fiscal de Stat organului înregistrării de stat în sistemul informațional automatizat „Contul curent al contribuabilului”, prin intermediul platformei de interoperabilitate instituite de Guvern. Eliberarea acestui extras nici nu necesită implicarea solicitantului radierii, care depune cererea (f. d. 28).

La caz, se reține că, certificatul enunțat corespunde modelului stabilit în anexa nr. 7 la Instrucțiunea privind evidența obligațiilor față de buget, aprobată prin ordinul Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr. 400 din 14 martie 2014.

Mai mult ca atât, la materialele dosarului nu au fost anexate probe pertinente și veridice, care ar confirma că, Elenei Vecerdea i-a fost adus la cunoștință despre un careva control fiscal, fapt care ar fi fost motiv pentru Agenția Servicii Publice de a refuza în emiterea deciziei de radiere a întreprinderii individuale. Or, din procesele-verbale ale ședințelor de judecată nu rezultă că, Elena Vecerdea a recunoscut că, a fost informată despre efectuarea controlului în perioada 15 ianuarie-06 februarie 2018.

În asemenea circumstanțe, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, prima instanță corect a considerat că, decizia Agenției Servicii Publice din 01 februarie 2018 privind radierea întreprinderii individuale din Registrul de stat al întreprinzătorilor individuali este legală și întemeiată.

Totodată, prima instanță corect a respins argumentul invocat de către Serviciul Fiscal de Stat precum că, radierea din Registrul de stat al întreprinzătorilor individuali a fost efectuată cu încălcarea prevederilor art. 24 alin. (1¹) din Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, care reglementează că, radierea persoanei juridice din Registrul de stat se efectuează dacă persoana juridică a publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova avizul de reorganizare sau lichidare, prevăzut la art. 72 sau la art. 91 din Codul civil, și nu are datorii la bugetul public național, deoarece norma de drept enunțată nu este

aplicabilă față de întreprinzătorii individuali, aceștia beneficiind expres de prevederile art. 31 din Legea enunțată.

Norma de drept enunțată se aplică doar la radierea din Registrul de stat a persoanelor juridice, conform prevederilor Codului civil. Or, conform art. 14 alin.(2) din Legea nr. 845-XII din 03 ianuarie 1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, întreprinderea individuală nu este persoană juridică și se prezintă în cadrul raporturilor de drept ca persoană fizică întreprinzător individual. Patrimoniul întreprinderii individuale este inseparabil de bunurile persoanele ale antreprenorului.

În contextul celor expuse, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, prima instanță temeinic și legal a respins acțiunea.

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral decizia instanței de apel și de a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se casează integral decizia din 31 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 22 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Serviciul Fiscal de Stat împotriva Agenției Servicii Publice, intervenient accesoriu II „Vecerdea Elena” cu privire la contestarea actului administrativ și redeschiderea procedurii de lichidare.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Nina Vascan

Victor Burduh